

aljeriako berberetarrak eta fraintziako p.c.-a

Txillardegi

Arabitarrak, Mahomet-en mezuak indarturik, Ipar Afrikan barena hedatu eta gailendu baino lehenago, Maghreb-eko eskualdea ez zegoen hutsik. Mendialdean (eta ez mendialdean bakarrik) herri berezi bat bizi zen, arabitarren ahai-de urrena: berberetarrak.

Berauek Erromako Inperioak lehenengo aldiz Ipar-Afrika guztian uxaturik eta ukaturik, handik sei zortzi mendetara arabitarrek indarrean hara zabaldu zirenerako, gainbehera zozten. Beren herri-batasunaz ez oharturik, Kabilia-ko mendarteetan sakabanaturik eta multxokaturik, han kokatu ziren; eta han-hemenka uharteturik agertzen dira gaur berberetarrak. Zenbait lekutan, aldiz, erabat suntsitu ziren: Canarias-ko "guanche" delakoak, gonbarazio batez, etnitasunez berberetarrak, XVI. mendean suntsitu ziren gaztelatar zapalkuntzaren eraginaz. Tuareg-tarrek bakarrik eutsi diote berberetarren alfabeto zaharrari: "tfinagh" deritzana, gaur MPAIAC-ek batzutan gogorazia; eta gainerako lekuetan arabitar idazkera nagusitu zen. Bertako elizak berak ere arabe moldean egin ditu liburu sakratuen itzulpena.

Frantses koloni-haroan (eta 1962-ra arte, beraz) frantses kolonikuntza jasan zuten Ipar-Afrikako herri guztiak: bai arabitarrek, bai berberetarrek berek ere.

1962-an Aljeriako F. L. N.-ak askatasuna lortzean, eten egin zen Pariseko administrazioaren zapalketa. Baina Aljerko gobernu berriak Islamismoa hartu zuen erresuma berriaren habe nagusitzat; eta, honekin, eta ehun urtez kutsatutako frantses keriekien batera, elizkeria eta arabikeria sortu ziren.

Elizkeria diogu, zeren-eta, arabitarren artean oso erabilia izan den Aldare/Ezpatan ezkontza aldrebesaren bitartez, Islam elizako gizonen eta instituzioen nagusigoa ekarri baita Aljeriara. Nahiz elizkeria mota hau, Memmik ongi azaldua duenez, areago izan nazio-beharraren ondorio, fedearren ondorio baino.

Eta arabikeria diogu ere bai. Aljeria ez baita nazio bat kolonialisten ustekerietan baizik. Fraintziak Aljeriatik aldegitan (kolonialdian ukatuak izan diren herrialde guztietatik aldegitan bezalaxe), erresuma bat sortu da, estatu bat, hau bai; baina naziorik ez da sortu. Aljeria etni-puzzle edo etni-nahasketa bat delako; eta Aljeriako mugek Parisko "Colonies"-departamenduetan funts handiako dutelako Kabiliako mendietan eta etnologikertzapenetan baino.

Fraintziaren kontrako gudaldian, sahetsetik baizik ez bazen ere, Kabiliako "bereztasuna" agertu zitzaigun batzutan: mendialde hartakoek "beren alde-tik" edo "beren kabuz" bide zeramatzen Fraintziaren aurkako gudua... "Bitxia"

Aljeria etni-puzzle edo etni-nahasketa bat da

omen ¡Gudari "gogoragoak" omen ziren kabiliatarrak beste lekuetakoak baino. Hitza aipatzeko ere beldur ziren estatolatarrak. Hots, Kabiliako menditar delakook *berberetarrak* ziren. Erlijioari buruz islam-darrak izanik ere, kabilitar horik *berberetarrak* dira. Areago: berberetar horik berberak dira, anai bixkiak dira, Marrokan, Aljerian eta Tunizian; baita haratago ere.

Hots, Aljer-ko gobernuak, Parisekoaren bide beretik jotzen duela, ukatu egiten ditu orain berberetarrak; eta frantses naziokeriaz hezurretaraino kutsaturik, ukatu egiten ditu orain berberetarrak; eta arabikuntza osoa abiarazi du "erresuma guztian"; Kabilia barne, noski.

Berberetarren jazarkundearen lehenengo zantzuak gure belarrietaraino hasiak dira heltzen: aurtengo ikastaroa hastean, berberetar gazteek arabez ez-baina berberetz ikasi nahi zutela bide, arretatuak izan bide dira ikasle dotzema batzu.

Hots, herri-burruka berri honi buruz, Fraintziako "ezker ofiziala" (P. C.-a garbiki hitzegitekotan) BERBERETARREN AURKA agertzen da jadanik. Arazo hauei buruz Jacques Poulet eta Francis Cohen komunistak izkiriatu berri dituzten izkribuetan, Aljer-ko *gobernuaren alde* agertzen dira.

P. C.-koek diotenez, frantsesa gauza ona izan da "hala ere"; zeren-eta, ongi irakur, "(bazegoen han) une mosaïque de parlers plus ou moins contaminés par le

français, l'espagnol et l'italien, ou des idiomes berbères kabyles et chaouïa, touareg, pour ne rien dire du pataouète de Bab-el-Oued, sabir sans doute savoureux mais inapte à exprimer plus que les relations d'office ou de bistrot". Eta erasten du: "l'arabe ne vise pas à chasser le français, solidement implanté" ...Beharrik!! Zer egingo ote lukete aljeriar giza-joeek frantseca gabe?

Hori bakarrik ez. Euskal Herriari buruz Espanako P. C.-ak erabili izan dituen teoria eta hitz BERBERAK erabiliz, Aljerian "arrago" bikaina ikusi uste zuen Francis Cohen-ek: "une NOUVELLE NATION algérienne était en train de se former PAR FUSION (baina frantsesez, noski!) des éléments pré-arabes (sic), arabes et de peuplement POPULAIRE EUROPEEN" (sic)... Baina, Cohen eta PCF-rentzako zoritxarrez, pikutara joan zen arrago hura 1962-an: "l'histoire a décidé autrement". Negar egin beharko!

Berberetar HITZA ERE ez aipatzeko, frantses P. C.-ak "pre-arabe" esan nahia-go du: "arabitar aurreko" edo horrelako zerbait. Baina ba dakigu kurdotarrak Irak-eko "menditarrak" direla, eta gu "los nortenos"...

Marxologoek dute azken hitza. Nola ez! Baina harrigarria da, zinez, kezagarria hobe, ezkerrean etorkizunerako, behin eta berriz eskuindar inperialistak eta marxista ofizialak etni-arazo GUZTIE-TAN eskuz-esku topatzea.